

Komende activiteiten

- Zaterdag 27 november 14.00 uur. Najaarsbijeenkomst.
Hotel Val Monte, Oude Holleweg 5, 6572 AA Nijmegen / Berg en Dal

NAJAARSBIJEENKOMST zaterdag 27 NOVEMBER 2010 OM 14.00 uur
Hotel Val Monte, Oude Holleweg 5, 6572 AA Nijmegen / Berg en Dal.

Presentatie van het rapport

Van den Heyberg tot Huys te Schengen, de geschiedenis van een tuin
Oude Holleweg 10 in Berg en Dal.

Programma

13.30 uur Ontvangst

14.00 uur Opening door de voorzitter van de Stichting tot Behoud van Monument en Landschap
Mr. Govert Janssen

14.15 uur Inleiding door mevr. Drs. Marieke Mastboom over haar historisch onderzoek naar het ontstaan en de aanleg van de tuin van Huys te Schengen, Oude Holleweg 10 in Berg en Dal.
Gelegenheid tot het stellen van vragen
Aanbieding van het rapport **Van den Heyberg tot Huys te Schengen** aan mevrouw Twannie Merkus-Daniels, echtgenote van Theo Merkus, voormalig boswachter van Het Geldersch Landschap en beheerder van de tuin (overleden in 2009)

15.00 uur Rondleiding door de tuin van Huys te Schengen

Deze bijeenkomst is toegankelijk voor iedereen die belangstelling heeft voor de geschiedenis van de Heerlijkheid Beek

Van den Heyberg tot Huys te Schengen, de geschiedenis van een tuin.

Aan de oude Holleweg in Berg en Dal staat het Huys te Schengen, een gemeentelijk monument. Om dit huis ligt een bijzondere tuin met een eigen geschiedenis die teruggaat tot de tijd dat de Ubbergse Heuvelrug nog woeste grond was. Het huis en de tuin zijn grotendeels hetzelfde gebleven sinds de bouw en aanleg in 1874. Zeker voor een tuin is dit bijzonder. Behorend tot een van de eerste huizen op de stuwwal in Berg en Dal werd de tuin aangelegd op een vlak stuk grond dat tot die tijd in gebruik was als bouwland. Sinds de schenking aan het Geldersch Landschap in 1955 hoort de tuin bij de Heerlijkheid Beek, een prachtig wandelgebied met mooie uitzichten over het Elyzeese dal richting Arnhem en Duitsland. Deze uitzichten zijn bepalend voor het karakter van de tuin en hebben de geschiedenis gekleurd.

Bij het verhaal over een tuin hoort ook de geschiedenis van de eigenaren en bewoners. Deze begint bij Cornelis van der Goes, notaris en later burgemeester van Ubbergen. Het is niet anders dan door toeval dat de naam Van der Goes bijna honderd jaar verbonden is gebleven aan het terrein van Huys te Schengen.

Ook landelijk geniet het met name in juridische kringen, bekendheid door het zogenaamde watertorenarrest, het slotakkoord van een uit de hand gelopen burenruzie.

Het huis is tegenwoordig privé eigendom maar voor begunstigers van het Geldersch Landschap is de terrassentuin opengesteld en een rondwandeling uitgezet. Dit deel van het terrein wordt door vrijwilligers onderhouden.

Drs. Marieke Mastboom heeft een tuinhistorisch onderzoek gedaan naar deze tuin en zal dit presenteren aan de hand van oude kaarten, foto's en archiefonderzoek. Daarna zal er een rondwandeling gemaakt worden door de tuin en vertellen de vrijwilligers over het beheer en behoud van de tuin.

VOORTGANG PLANONTWIKKELING DE GEEST

Na de zienswijze die de stichting heeft ingediend tegen het ontwerp bestemmingsplan De Geest en de informatiebijeenkomst op 19 februari 2010, heeft de stichting contact gezocht met medestanders zoals het Geldersch Landschap, de Gelderse Milieufederatie en IVN.

Er is besloten om een gezamenlijk plan bij de gemeente in te dienen dat rekening houdt en is opgezet vanuit de landschappelijke waarden van de stuwwal en niet vanuit de exploitatiemogelijkheden van het gebied als bouwkaavel.

Ons plan is vervolgens aan de orde gesteld in een tweetal ateliersessies met de projectontwikkelaars, de gemeente Ubbergen en het stedenbouwkundig bureau Pouderoyen.

De projectontwikkelaars willen ons op belangrijke punten tegemoet komen, maar we zijn er nog niet helemaal uit. Wij willen echter op deze manier onze donateurs en medestanders graag van de ontwikkelingen op de hoogte brengen.

In het nieuwe voorstel wordt het noordwestelijke deel van het plangebied, dat langs het Kastanjedal ligt, compleet vrijgemaakt van bebouwing. De geplande villa's worden daar dus niet gebouwd. Ook de bestaande woningen aan de voet van de stuwwal bij de ingang van het Kastanjedal worden verwijderd.

Hierdoor ontstaat daar ruimte voor een grote molenvijver die het dorp Beek als waterdorp markeert.

Boven op de Geest wordt de bebouwing enigszins verdicht. Er komen – aanvullend op

het plan van de ontwikkelaars – twee nieuwe gebouwen. De parkeerplaatsen die nu onnodig veel ruimte innemen verdwijnen onder de gebouwen. Op de plaats van het geplande, massieve appartementengebouw aan de Rijksstraatweg komen boven op het plateau nu twee of drie villa's. De toegang tot deze woningen is niet gesitueerd aan de Rijksstraatweg maar achterom via de Geest. Op deze wijze blijft het groene beeld van de stuwwal vanaf de Rijksstraatweg onaangetast. De stuwwal wordt ter plekke niet afgegraven.

Dit ontwerp maakt ook de weg vrij voor het weer terug brengen in de ecologische hoofdstructuur van het daaraan ten onrechte onttrokken gebied.

Deze eis is destijds in de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen ook door de meeste politieke partijen gesteld.

Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat het nieuw in te richten gebied ook toegankelijk wordt voor het publiek. Ook daarvoor zullen voorzieningen worden aangebracht.

Er ontstaat op deze manier een prachtige entree voor de Heerlijkheid Beek maar ook een prachtige entourage bij het gemeentehuis.

Het plan is gemaakt door ons bestuurslid Ton Thus, in samenwerking met Archeon Architecten te Wijchen.

Wij en de andere organisaties houden vast aan het plan zoals dat hier boven is afgebeeld.

Govert Janssen, voorzitter

OPEN MONUMENTENDAG 2010

Op 12 september vond de landelijke Open Monumentendag plaats met als thema "De smaak van de 19e eeuw". Voor de gemeente Ubbergen werd deze dag weer georganiseerd door de Stichting Monument en Landschap in de gemeente Ubbergen.

Langs de Rijksstraatweg van Ubbergen tot in Beek kregen vier panden extra aandacht: de N.H. kerk en het kerkhof en Bronhuize in Ubbergen, de Musschenberg en de Eland in

Beek. Deze panden werden opengesteld en ieder uur werd er een rondleiding gegeven. Het was een gelegenheid om panden te bezoeken die anders nooit open zijn voor publiek, zoals Bronhuize en de Eland met hun bijzondere tuinen.

In Museum Mooi Nederland kon men films zien over de tramverbinding met Nijmegen en het bergspoor.

Deze **Nieuws**brief is een uitgave van de STICHTING tot behoud van MONUMENT EN LANDSCHAP in de Gemeente Ubbergen

Redactie: Hans Giesbertz

Donateurs ontvangen het blad gratis, minimale donatie € 15,00 per jaar.

Bankrekening 1051.11.562

t.n.v. Stichting Monument en Landschap,
Sprongstraat 22, 6573 BP Beek-Ubergen.

De Stichting heeft ten doel: "het bevorderen van het behoud en de versterking van cultuurhistorische, landschappelijke en karakteristieke waarden in het gebied van de gemeente Ubbergen en dat van de aan dit gebied grenzende gemeenten Nijmegen, Groesbeek, Millingen aan de Rijn en Kranenburg (D), in het bijzonder met betrekking tot monumentale, door de stichting monumentaal geachte, en karakteristieke bouwwerken of gedeelten daarvan, het landschap en landschappelijke elementen, de onderlinge samenhang tussen de hiervoor bedoelde bouwwerken en het landschap, archeologie, flora en fauna en al datgene wat tot het cultuurhistorische erfgoed van het werkgebied kan worden gerekend, een en ander te verstaan in de ruimste zin."

Secretariaat: mw Dr R.M. Nève-Sprenger
P.C. Hooftstraat 12
6573 CE Beek-Ubergen,
tel. 024-684 3158

Website: www.monumentenlandschap.com

Het is altijd weer bijzonder om te zien hoe die oude films bij veel mensen herinneringen oproepen. Er is dan veel herkenning en er werden weer bijzondere verhalen verteld. Ook werd hier door ons een mooie folder uitgedeeld met beschrijving van de diverse panden.

Tegelijkertijd met de Open Monumentendag werd de vernieuwde Rijksstraatweg met veel feestelijkheden heropend. De weg was afgesloten voor het verkeer en de bezoekers van de festiviteiten konden gebruik maken van het zonnetreintje en de Tuxitaxi. Op de, waarschijnlijk, meest regenachtige dag van dit jaar werd hier veel gebruik van gemaakt. Dankzij dat slechte weer kregen we minder bezoekers dan gehoopt, maar desondanks werd het toch een geslaagde dag.

Volgend jaar zal op 11 september de 25e Open monumentendag worden gehouden. Het thema zal dit keer zijn "Herbestemming". Wij zullen zeker weer ons best doen om hier een boeiende dag omheen te organiseren en hopen u dan weer te mogen ontvangen.